

Meie Mats

Toimetuse ja talituse asub Harju tän. 46/15.

Mr. 51. (233)

Laupäeval, 7. veebruaril 1920.

Mr. 51. (233)

Millal hakkab Eesti Mats tähtsamaid asju ise ajama, aga ei anna neid naise hooleks.

EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOOL

Pea nüüd selle eest hoolt, Mari, et see võsu pea tugewaks puuks sirgub — ma tahan siia oks'e külge kõik riig-
wararaiskajad, wargad, petjad ja marodöörid üles kõlgetada!

Indialase kingitus.

F. Oberg.
(Järg 3.)

Ka omas olemises ilmutas van Staal kahe-
suguse were iselaadilisi wastolusid: kord oli ta
rahulik ja wastutulelik nagu aristokraat ja näi-
tas kõige peenemat kasvatust, kord jälle oli ta
nii temperamentlik ja keew, et see otse imes-
tama pani. Siis tegi ta terawat nalja ja ilmu-
tas niisugust waimuterawust, nagu seda ainult
harwa leida. Kuid isegi kõige suurema elawuse
silmapilkudel ei kaotanud ta iial oma olewuse
suurtsugusust. Lühidalt, ta oli nii iselaadiline
ja kütkestaw mees, et ma temaga wiimasel ajal
tihti koos wiibisin.

Hollandlane oli masinaehitust õppinud, ja
et ta rikas mees oli, kellele leiwamure iial waewa
ei teinud, siis oli ta tihti oma huwisid waheta-
nud ja mitmesugustel tehnika-aladel kodus.
Mul oli mulje, et ta hoolega oli õppinud, seda
enam pani mind imestama ja üllatama wäga
haruldane tähelepanek, mis ma tema juures
ühel päewal leidsin. Mulle tuli see wäga ise-
laadiline ette ja torkas sellepärast silma.

Meie olime üheskoos jalutamas käinud ja
tema jutustas mulle, et ta sanatoriumi ärklitor-
nis omale mehaanika töötoa sisse seadnud. Tema
ei suutwat ilma praktilise tööta lihtsalt enam
elada, ja niiviisi olla talle doktor v. Lass-
witz luba annud enesele sinna, kus see kedagi
ei eksita töökoda luua.

Nüüd tuli mulle ka meelde, et ma holland-
last juba neli wõi wiis päewa — peale söögi-
aegade — enam ei olnud näinud.

„Minul on nimelt uus probleem,“ jatkas
van Staal, „ja see huwitab mind üliwäga. See
on Kolumbuse muna — armas taewas, lõppude
lõpuks on ju kõik tehnikalised ülesleidused
Kolumbuse munad!“

Ma jäin imestades kuulama, oli ta mõni
ülesleidja, see iseäralik, elaw waim, kelle tege-
wusesiht mulle iial ei olnud selgeks saanud?

„Kas sellest juba rüügite?“ küsisin ma
ettewaatlikult.

„Häile sõbrule jah,“ wastas ta iseäralise
ärewusega, mis ta näole isesuguse ilme andis.
„Aga Teie naeratate, kui kuulete. Jutt on uuest
kirjutusmasinast.“

Ma ei suutnud tõesti naeratust tagasi hoida,
sest see teatus üllatas mind. Ma olin oodanud
wähemalt lennumasina uut süsteemi, ja nüüd
oli see üsna tuttaw, igapäine asi!

„Waadake!“ ütles van Staal, ilm et wähe-
matki pahameelt oleks ilmutanud. „Nüüd Teie
naeratate! Aga —“ ta nägu läks äkki tõsiseks
— „kannatage niikaua, kuni mu mõtteid olete
tundma õppinud.“

Meie olime waheajal maja juurde jõudnud
ja tema palus mind enese seltsis üles tulla ja
ta töötuba waadata.

Meie läksime trepist üles, jõudsime ukse
ette, mille van Staal wõtmega awas, ja astu-
sime tuppa.

See oli kaunis suur ruum, millele juba ta
kuuenurgeline kuju, kui tornitoale, mingisuguse
wõõraloomulise mulje andis. Kõiksugu möel-
dawad asjad täitsid tuba, osalt insheneribüroo.
Suur joonistuslaud sellekohaste riistadega, joot-
misepink, wiilimisewärk jne täitsid tuba. Wae-
walt suutis silm kõik asjad üles lugeda.

Ma ei suutnud oma imestust awaldamata
jätta, kust van Staal need asjad ja riistad kõik
nii ruttu oli wälja wõtnud.

Tema naeris.

„Telegrammid!“ wastas ta lühidalt. „Kas
usute, et püha tuli, kui ta kord juba põleb,
kedagi enam rahule jätab?! Berliin on ligidal,
ja kahe päewa jooksul oli mul kõik siin, mida
tarwitan.“

Waheajal olin ma tähele pannud, et tuba
eesriide läbi kaheks oli jaotatud.

Hollandlane oli mu pilku wististi tähele
pannud, sest ta tähendas nüüd käega nurga
peale ja ütles:

„Seal on kõige püham paik. Sinna ei
pääse peale minu keegi. Sest see koht on
süндиwa asja sünnipaik.“

Ta ütles seda peaaegu sosistades, ja kui
mina selle üle-imestades üles ja temale näkku
waatasin, käis mu kehast äkitselt suur kokku-
wus läbi.

Mees minu kõrwal oli täielikult muutunud.
Ebaloomulik põnewus kiskus ta näojooned wiltu;
ta suu näis suur ja nagu terasest olewat — nii
kõwasti olid ta huuled kokku pigistatud. Ta
silmad tulid koobastest peaaegu wälja ja paist-
sid kohutawad olewat. Nad wahtisid tarretult
eesriide peale, ja nendes peitus nagu täitmatu
himu, midagi sööwat, nagu oleks nad tahtnud
midagi ära õgida — hirmus oli neid silmi näha!

Siis aga tõstis van Staal äkki pea üles,
ja nagu käsnaga oli ta tema näojoontest pühitud
kõik hirmsus, nagu ei oleks seda kõike seal
olnudki. Kui ta mulle nüüd rahulikult silma
waatas, oli mul, nagu oleksin ma seda inetust
unes näinud.

„Mis nüüd ülesleidustesse üleüldse puu-
tub,“ ütles ta täitsa rahuliku, loomuliku häälega,
„siis on neil ka oma haagid. Muidugi ootasite
Teie, kui enne Teile sellest jutustasin, et minu
probleem vähemalt lennumasina kohta käib?“

Mind tabas uus kokkuwus. Kas wõisid
need mustad silmad, milles nüüd ärewusetuli
hakkas loitma, läbi inimese otsaesise ta mõtted
ära lugeda?

„Ma olen nähtawasti naela pead tabanud,“
kinnitas van Staal ise oma küsimust, kuna mingi
ikka weel waikisin. „Aga,“ jatkas ta, „meie
ajal ei maksa tublidel meestel enam lennuma-
sina kallal töötada —“

„Waid see olgu — kirjutusmasin,“ ei suutnud ma waheleütlemata jätta.

Ta nikutas elawalt pead.

„Nii see on!“ ütles ta. „Uns ülesleidus sünnib nii ütelda kõiksusest ja tuleb inimeste hulka, kui need seks küpsed on. Leiti üles raamatutrükkimise-kunst, kui seks aeg oli tulnud, ja Johann Gutenberg oli juhuslikult see mees, kelle peaaegu kõiksuses peituw idee kuju leidis. Sündisid raudteed ja aurikud, sündis kõik, mis meie tehnikul meie päewil on, sest maailm on küpseks saanud auru, gaasi ja elektri abinõude tarwis. Kõik ideed on õhus nagu batsillused, ja asi seisab ainult selles, et peajud peades juba niikaugelt küpsed on, et ideed neile wõiwad külge hakata. Wõi kust tuleb see siis muidu, et peaaegu kõik ülesleidused pea alati ikka kahes ja kolmes peas korruga tekiwad? —

Et lähemalt seletada: Teie teate, et ükski ülesleidus korruga ei sünni. Ei. Ta tekib esiti niisugusel kujul, mis meie meelest, kes me ta pärastist kuju tunneme, lapsik paistab olawat. See on loomulik, ütlete Teie, ja selle juures pole midagi imestada. Kõige esiti printsiip toores mõttes, siis ta arenemine — eks ole? Nii kujutab seda iga gümnaasiumi õpilane, kes auru-masina üle peast — kirja kirjutab. Aga nii see ei ole!! — Mina olen päris mesilaseusinususega ülesleiduste ajalugu uurinud, täielikult, peen-susteni, ja sellepärast sain ma lõpuks suure saladuse jälgile, millest keegi enne mind pole aru saanud: et ka ülesleidmine seaduste pool-est määratud sündmus on, mis alati samal wiisil kordub. See ei ole selgesti nähtaw; aimamata tähelepanija seda ei näe; see awaneb ainult sellele, kes sügawusesse tungib ja asja põhja peale astub.

Asi on uute ülesleidustega nii: tarkab uus printsiip. Seda täiendatakse, parandatakse, ehitatakse. Siis aga — ja see on just punkt, mis tähtjas on — on asi wiimaks nii kaugel, et suur eluandew säde teistkorda wõib üles karata. Esialgne idee saab sellesama printsiipi teenistuses uue, waenuliku mõttega kokku. Ja see on, mis leiduse lõpulikult teostab. Mitte esimene mõte ei loo, waid looja on see teine, mis esimisega wõitleb. Ei kuskil looduses ole oma sihil takistamata tegutsew jõud uue esile tooja, alles kahe jõu waheldusmõjust tekib uudis. Wälku lööb ainult seal, kus mitte ainult positiwne elekter üksi pole, waid kus talle negatiwne, kui waenuline, wastu astub. Sõda, kõigi jõudude waenulikkus — see on kõigi asjade elujuur.

Ja nii on lugu ka ülesleidustega. Esialgul peab uus idee küll kõige pealt kuju saama, aga alles sel silmapilgul, mil waenulik, wastumõjuw idee talle wastu astub, sünnib wiimane niinimetatud päriskuju ja leidus on walmis. Sel-lest aru saada, selle järele teha — see on kuld-

wõtmeks ülesleiduste juurde, see sünnitab meistri.

Meie aeg on nagu palawikus lennumasi-naid loomas; alles kahe- wõi kolmekümne aasta pärast tahan ma lennumasinat üles leida. Sest alles siis on seks aeg. Aga nüüd on aeg maailmale kirjutusmasinat anda. Siin kruwi enam, seal käepide vähem — see on kõik, mis mitmesugustes süsteemides aastate jooksul leitakse, ja on märgiks; uus, waenulik, otsustaw wõib tulla! Tähtsam olewate kirjutusmasinate juures on, et nad kaheksa sõrme jaoks on ehitatud ja kahte ainult tarwitatakse. Masin, mis terwelt kolm-weerand tööjõudu lubab töötä-olla, ei wõi lõpulik olla! Siin —

Ta tõstis kõik oma kümme sõrme üles.

„Siin on pool kirjutusmasinat ja kui pool weel juurde ehitada, siis on teada, et jõudu raisku ei lähe. Kirjutusmasina juures peawad tegewad olema kõik kümme sõrme ja ka käe-randmed, niikaua kui see sündinud ei ole, ei ole ka kirjutusmasin weel leitud!“

Ta tõmbas sügawasti, sügawasti hinge, ja siis järgnes lühike waikus.

Kaswawa wõõrastusega olin ma tema pikka, kaswawa elawusega ettekantud seletust kuulanud, ilma et teda rääkimise juures oleksin eksitanud, mis kahtlemata ka peaaegu wõimata oleks olnud

Oli see tõesti seesama tark pea ja täpi-pealne mõistus, keda nii tihti heameelega olin kuulanud ja kes mulle nüüd ülesleiduste teooriat oli harutanud? Mul oli waew oma imestust warjata.

Aga van Staalil näis tegemist olawat oma mõtetega ja ta ei pannud mu imestust tähelegi.

„Ühel päewal,“ ütles ta mind jumalaga jättes, „saan ma eesriide siit saawa nurga eest äratõmbama, sest et see nurk siis juba saaduseks on muutunud — ja siis peate Teie esimene olema, kes minu masinat näeb!“

Treppidest alla sammudes tülgi mu rinda tunne, nagu oleks mees, kelle ma praegu üles olin jätnud, hoopis teistsugune kui see mees, keda ma siimaaani olin tundnud. Kõige enam aga pöörasid mu mõtted tagasi selle seletamata tähelepaneku juurde, mis ma hollandlase juures olin tähele pannud, kui ta esimest korda „saawa nurgast“ kõneles. Mis — mis oli see olnud? Weel mälestuseski asus mu rinda kohku-wus, mis pärast ma selle peale enam mõtelda ei tahtnud. —

Lähematel päewadel nägin ma van Staali harwa. Ta ütles mulle, kui söögitundidel kokku saime, et ta oma masina kallal töötawat.

„Temast saab asi!“ sosistas ta salalikult, ja sellejuures läikisid ta silmad nii, nagu räägiks ta omast armsamast.

(Järgneb.)

Rahu!

(Epistel).

Poska ja Joffe portfelliideti intiimsest „kura-meerimisest“ on wäike Rahuingel sündinud! Sünnitamine oli walu- ja waewarikas, kuid ometi on ta ilma abortita korda läinud. Noor ilmako-danik on küll alles ilma elulooma ilmeta, kuid kui ta head hoolitsemist leiab, ehk saab tast asja kah. Ristiisa Joffe on wäiksele mudilasele 15 miljoni hambaraha lubanud, ja juba see lu-bab oletada, et ta eest muret kawatsetakse pidada.

Wäike poisu on juba esimesel elutunnil suurt agressiivsust ja karakterikindlust üles näi-danud. — ta on rahupalmi oksaga sõjajumala Marsi hambapulgad wiimaseni kurku lõõnud.

Paljud, kelleset pojad, wennad ja isad kurja Marsi küüne wahel siplesid, rõõmustawad niisuguse tragi ülesastumise puhul, kuid on ka paljuid, kes selle wäike poisipauna elusalt ära kägistaksid.

Need on salakaubawedajad, marodöörid, spekulandid, riigiwargad ja juudid.

Nad said jõjajumalaga hästi läbi, sest see pruulis neile sõdurite werest puhast kõliseswat kulda, miljonite ja miljonite wiisi.

Nüüd aga töotab see wäike Rahujuss sel-lele kasulikule masinale prundi ette pista.

Mustad raipokullid ja rongad on hädas. Nad näeksid heameelega, et Amerika onu wäi-kele poisule niisuguse kingituse saadaks, et see koiwad wälja sirutaks. Kuid asjata lootus!

Meil on kaitseliitlasi, kes lastekaitstes ko-genud ja küll need juba poisikese eest koolit-sewad.

See poiss peab elama, suureks sirguma, tugewaks tõusma ja palmioksa kõik wereime-jad, wargad ja riisujad wälja pühkima.

Sellepärast, igaüks, kes talle kaasa tunneb, lööge kampa ja aidake teda.

Suur töö on teha ja waewa on palju.

Peaasi aga — ärge talle samagonnini andke: joob enese täis ja siis on teda kerge petta ja siduda! Walwake ta eest, aidake teda ja tehke talle teed, siis wõite ka ise rahul olla.

Muidu teete ta rahutumaks ja et rahu saada, peab ta end rahupalmi oksa kõlgutama.

Ja siis wõite ainult rahu-ersatsi saada — Rahumael!

„Meie Mats.“

Wistrikud.

Saksa Willem on ammu poliitika ja kõik muud kõrged kunstid nurka wisanud ja istub Hollandis, kaswatab tubakat ja sööb Hollandi juustu, kuid liitlastele teeb ta siiski peawalu. Kawa juurdlesid liitlaste juristid Willemi kurite-gude kallal ja nõudsid ta kohtu alla andmist. Wiimaks otsustati küsimus jaatawalt ja Hollan-dile saadeti märgukiri, et anna Willem wälja, me tahame teda pokri pista. Kuid Holland ei ei anna. Mis häält sa teed? See juhtumine on iseenesest küll weider, kuid siiski ajalooline ja mis peaasi, tõstab märksa meie walitsuse auto-riteeti. Mismoodi? Noh — ei ole sugugi imeks panna, et meie walitsus puskerdajaid kinni ei suuda nabida ja kahjutaks teha. Meie walitsus on igatahes nõrgem jõu poolest, kui liitlased, ja kui juba liitlased kurjategijat, kelle asupaik neil teada, kätte ei saa, kudas wõime siis nõuda oma walitsuselt, et ta puskerdajad kinni nabiks, kui ta nende asukohta ei teagi! Ehe brat, wot kakaja stuka!

*

Kingsepp teatab kõigile põrandapealsetele, et ta oma kommuneerimise wabariigi põsaste all ära lõpetab ja Wenemaale warbad wiskab. Meil ei ole selle wastu midagi, sest nüüd wõime eeltulewal suwel julgelt iga põõsa all armujuttu ajada, ilma et karta pruugiks, et sabakuue „kom-munismusega“ ära „natsionaliseeriks“. King-seppa äramineku peapõhjuse seista selles, et Eestis oinanahku wähe olla, teistest nahkadest äga Wene liistu järele pastlaid ei saa ja muud tööd Kingsepp teha ei mõista.

*

Tapa alewi kooliwanem A. Pallon on Järwa maakonna walitsusele järgmise truualamlise „dekreti“ saatnud:

Tapa alewis.
Kooliwalitsus.
21. jaan. 1920.
nr. 10.

Järwa maakonna kooliwalitsusele.

Palun Teie korraldust, et Tapa alewi koo-lide õpetajaile, nagu kõigile riigiteenijaile, wälja antaks kuus 1 liiter piiritust.

Tapa kooliwanem
A. Pallon.

Waat, see on juba midagi pedagoogilist! Ega kooliõpetajagi suu seinapragu ole! Ja mis peaasi — see konarline grammatika ja matema-tika läheb ka libedamine kui piiritusega määrada, Samagonn ei aita. Lõhnab. Me ei tea, kudas sellekohane walitsuse asutus mainitud loo peale waatab, kuid me soowitaksime Tapa „kooliwa-nematele“ iga päew 2 liitert puskeri anda, ehk tapawad need herrad wiimaks pikapeale selle

Hirmus wastutuleja.

„Oh sa püha taewas küll! Ega me, Krõõt, nüüd ilma altkäemaksuta mööda ei pääse — näe sealt tuleb üks ametniku isand meile vastu!”

hirmsa eluka päris ära. Ja siis oleks me kerge waewaga sellest puskaritaudist lahti. Tubli mees! Kahju, et hariduseministri koht enam waba ei ole!

*

Tartus hakkas, nagu ammugi kuulutatud „Odamehe“ toimetusel oktoobrikuus uus naljaleht „Oda“ ilmuma. Leht ilmub kaks korda kuus, nägemata paberil, nägemata tähtedega trükitult. Ja see ta naljakaks teebki. Pildid on kõik wikerkaari wärwilised ja ainult suure wihma

ajal näha. Ka naljakas. Wastutaw toimetaja on Hindrey, Ta wastutab selle eest, et lehte näha ei ole.

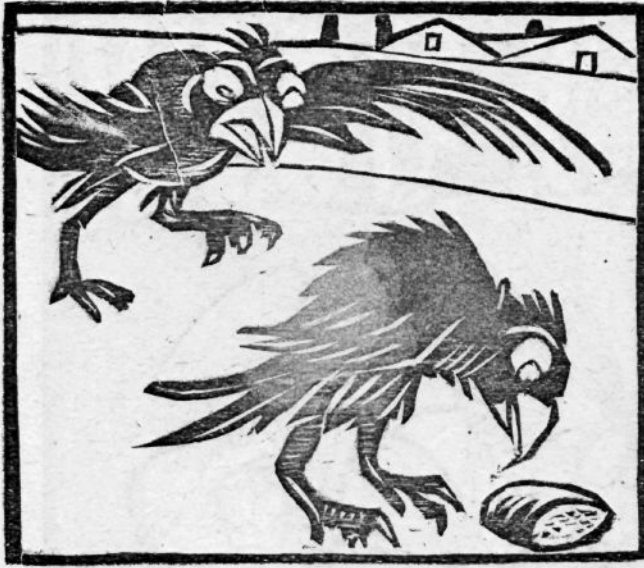
*

„Siuru“ on surnud. Ta loperdas ilma tiibadeta kaua mööda külma kirjandusepõlde, kuid nüüd on pakane ta wiimased suleudemed ära wõtnud. Warestel ja warblastel on nüüd toitu jälle röhkem.

See kliima, see kliima, Donnerwetter!

*

Päewapildid.

1) „Ats, kurjategija, kas sa saad kähku eemale! See on ju tshekileib — sa wõid oma elunatukesest kohe ilma jääda!“

2) Transiit kured. Transiit kaubad, mis Wenemaale lähewad wabastakse tollimaksust. „Ikka, ikka hommiku poole, kus kommunisti maa, piiriwalwur tinanoole järel saata ei saa!“

Seisused tahetakse ära kaotada. Missugused seisused, ei ole teada, kuid küllap wist need sabasseisused. See on ju ka hull, sest mõtelge ometi; isegi ministrid ja Asutawa Kogu liikmed peawad palgasaamise juures sabas seisma, piiritust ootajatest riigiametnikkudest rääkimata. Nüüd kaotakse see krempel ära ja siis peab igaüks sabas istuma, ehk pikutama. See on küll natuke parem, kuid, kurat wõtaks, kõige parem oleks siiski, kui need sabad otsast ära lõigataks. Siis poleks seisust ega pikutust — muudkui dawai; ja muud ühti!

*

Walgas on mitu wagunit suhkurt kinni peetud, mis salakaubana Lätimaale pidi minema. Kelle suhkur see on ja kes luba annud ta wäljawedamiseks ei teata, sest mehed ei näita nägu. Ehk jooksis suhkur Tallinnast kõrgete hindade eest pakku? Mine tea. Kuid ehk toob juudlus selgitust ja siis — noh eks mõnikord wõi ka magus asi kibedaks minna!

Kuradi juudid! Suhker-mahker! Ai wai!
Ei igas kohas aita altkäemaks!

*

„Seltsimees“ M. Martna kõneles 1. webruaril „Estoonia kontsertsaalis aine üle „Saksamaa pärast rewolutsiooni.“ Enne ja pärast kõnet mängis puhkpillide orkester.

Ikka muusikaga — siis tuleb rohkem rahwast!

Trumm on rohkem wäärt kui grammofon ja trummi pörinast peab rahwas rohkem lugu kui kõnepörinast. See on fakt. Ja muidugi. Karsklased te tehke nii. Kui kongressile tulete, kuulutage:

„Pühapäewal skp. kõneleb hra Punniwinn „Kuld Löwi“ hotellis aine üle:

„Samagonn Eesti wiljast ja puskar Ameerika wiljast.“

Enne ja pärast kõnet puskari ja samagonni joomine.

Küll siis kuulajaid tuleb!

*

Wenemaa blokaad lõpetakse ära. Hähhähäh! — Eesti sool, leib, suhkur, wõi, kartulad ja liha lõpetasid selle blokaadi juba enne ta algust ära!
Gori.

Kasulikud nõuanded aiadöö suhtes.

„Ei seedrid, ei palmid ei kaswa me maal,“ laulab üks laul. Mul ei ole praegu tokologia raamatut käepärast, et waadata, kes ta sünnitaja on, aga waielda wõiks selle laulu sõnade wastu mõndagi. Kui ma weel Tartus elasin, käisin sagedasti Johansoniga pagariäris saia ostmas ja nägin seal ukse kõrwal poti sees kaunis suurt palmi kaswamas, kuna Toomemäel jällegi üht elusat seedrit liianimega „Sibirki“ kohtasin, nii et faktiliselt tõeks wõiksin teha, et nii hästi seedrid kui ka palmid meie maal kaswawad: Aga

Päewapildid.

1) Mesikäpa äpardus. „Pallasti“ söögimajast leiti 42 awalikku naisterahvast. „Waata nalja!.. Pealtnäha ilus mesipuu aga mett mitte tilkagi — pallast seisab ainult liblikatest koos!“

4) Heategija. „Minu tahap, et see waberlik oleks ilus ja puhas ja sellepärast minu kõik pahna kokku riisup ja walitsus minul seda ka mitte keelap, sest tema neep et see olep iks meistlik asi, ai waimore!“

olgu! Kui ei kaswa, ärgu kaswagu! Mina juba neid taga nutma ei hakka. Mul on teile midagi paremat soowitada, kui seedrid ja palmid, sellepärast palun kõiki, keda kasuliku puuwilja-aia sisseseadmine huwitab, minu nõuandeid teraselt tähele panna, sest see, mida ma siin tahan ette tuua, on midagi nii huwitawat nii hästi oma uudsuse ja ekstrawagantsuse, kui ka ülirohke ainelise tulu poolest, sest puud, mida ma igale ühele lugejale soowitaksin tema aeda istutada, on tõesti oma ülisuure kasu poolest nii silmapaistwalt esimeses reas, et imestama peab, kuidas seniajani keegi weel mõtte peale pole tulnud neid suurel arwul oma aeda istutada. Waatame nüüd neid lähemalt järele ja laseme faktisid iseeneste eest kõnelda.

Kasulikkude puude seast, mida meie maal aedadesse istutamiseks tuleks soowitada, on esimeses reas nimetada adra-raudpuid. On oma nime saanud sellest, et tema otsas adra raud kaswab, mis praegusel ajal üks-wäga kallis, aga ühtlasi ka wäga tarwilik asi põllumehele on, sellepärast loodame, et eestulewal kewadel iga põllumees oma aeda wõimalikult rohkem adra raudpuid istutab, mitte ainult oma tarwiduseks, waid sellega wõiks ka wäljamaa turul hääd äri teha.

Teine wäga tähtis puu on margapuud. On tähtis, nagu nimigi näitab, sellepoolest, et tema otsas margad kaswawad, mis — nagu meil juba iga laps teab —, meie juures ka rahaks saawad hütud. Seda puud peaks igaüks, kel

wähegi maalapikest on, omale suurel määdul kaswatama, selle asemele, et omale higi ja were ja kärnaste kätega mõne näljase marga teenida.

Kolmas puu, mille kaswamist just iga põllumees oma juures peaks suurel määdul sisse seadma, on käsipuud, millel otsas nagu teada, käed kaswawad. Et peremeestel alati töö juures kätest puudus on, siis peaks nad kord käsipuudega õnne katsuma ja ma loodan, asi saab silmanähtawalt paranema.

Kellel aga palju muret kaela pääl, seadku kaelpuude kaswatus sisse; kaelpuude otsast wõib alati wäsinud kaela asemele uus wärske wõtta, niisamuti ka siis, kui kaelalõikaja wana maha lõikab.

Ma arwan, ei ole ka üleliigne toobripuud soowitada. Praegu ostame toobrid laadalt kalli raha eest. Seda ei pruugiks meil sugugi teha, kui meil igalühel aias omad toobripuud kaswaksiwad.

Suurt kasu saadab kasugupuud, iseäranis nüüdsel kibedal kastreemise ajal, kus isegi luuletusi ja sugupullisi kastreeritakse, on meie edasikestmine ja olemasolu ilma sugupuuta küsitaw.

Siis on weel üks kasulik puu, mille otsast rattawitsa saab lõigata, aga kahjuks olen ma tema nime ära unustanud. Kui ta wast kellelgi meeles on, ehk juhtub temast kusagil kuulma, siis palun mulle sellest teadustada, samati: kus kliimas see puu kõige paremine kas-

Kes sündinud anarhist, ei saa demokraat olla!

Judentsh: „Nüüd mina lõpult kult aru saap, et see demokraatia mitte midagi wjäärt ei olema. Tsaari aeg palju parem olep — siis wois warastada nii palju kui tahtis, nüüd aga paneb puuri sisse! . . . Sie demokraatia ni kь черту не годится!“

wab, kas teda wõimalik ka meie juures kaswata on, mis ta kõigeparemini sööb jne.

Need on siis peasjalikult puud, mida ma igapähele soowitaks tema aeda istutada. Ja ma loodan, et kui selle minu soowi järele saadakse käima, siis meie rahwa elujärg tõesti paranema hakkab ja ta omale ilma suure töö ja waewata kõiki hädaisemaid ta beaineid ja isegi järeltulewat sugu wõib saawutada.

Ühtlasi tahaksin ma ka mõned ülalmainitute puude tähtsamad waenlased ära tähendada,

et need, kes minu nõu järele teewad ja neid flitarwilikke ja kasulikke puud oma aeda istutawad, endid kahjulikkude putukate eest teaksiwad hoida. Siin oleks kõige esiteks silmas pidada puukaru, kes iseäranis käsipuie, kaelpuie ja margapuie suhtes suurt waenlust awaldab ja nende lehti, õisi ja wilja häwitab. Abinõuna tema wastu on wiimasel ajal õige edukalt loogapaine tarwitatud. Suurt kasu toob ka see, kui oma kasulikkude puude seltsi kikkapuid istutame, mille õite wänge lõhn puukaru

Kolmas kell!!

Ärka üles, Mats, samagonni uinakust ja waata ringi: su maja on täis wargaid ja nad wilwad halasamatalt wiimse kul toidu lwa su kottidest ja salwedest, kui sa üles ei karga ja neid malakaga maha ei materda. Ehk too kuri kass majasse ja maga siis edasi, kui sa magamata arwad olla!

tõukude pääle samasugust mõju awaldab, kui kanepid kapsausside peale.

Teine kuri puude waenlane on puulõikaja, kuid selle wastu ei aita ei ussirohi ega püssirohi, rääkimata muist lapsikutest seni tarwitatud abinõudest, nagu: pantskriiw, rebasekakk, kiwisüsi, turwas, põlew kiwi ja witerjoomi õli. Tuleb soowitada igalühel isiklikult katseid teha, kuidas puulõikaja wastu tagajärjerikkamalt wõidelda

Kolmas puudeõgija on puujäraja ho-

bune, kes merehobusest sellega erineb, et ta kuiwal maal elab. Puujäraja hobune on kange käsipuude waenlane. Kõige parem abinõu tema wastu wõitlemiseks on täiskaswanud putukale kuiwa kännujuurt ja kuu eoksi sööta, mis tema elu ja isu kohe häwitab.

Neljas ränk puude waenlane on puupea, kelle pea nii tuim on, et tema peal, teibaid wõib teritada. Abinõu tema wastu wõitlemiseks on: puust pea põlema pista, käimise wedru üles keerata ja loomake Kikepera sohu juhtida.

See on peajasjalikult, mis oma loengus tahtsin ette kanda. Iga seletuse ja nõpunäite eest, kus ma wahest täpikäält tõtt ei oli tabanud, olen austatud publikumile wäga tänulik.

Hendrik Adamson.

Impromptu.

Sõite üits kaarik sääal, kos Ärräawwa warik, õbene olli ihën, miis iste sihen, piip tossas suhuna ja orstiots olli puhun. Kost kohald ta tulli? Kõhe üttele ma sulle: Suurekõrdsi mant. Aga sääal nakas jant: mõtasta astiwe mihe, neil nõu olli tihe nõuda sõitja käest raha, aga si anda es taba. Ütel: „Ku te ei kao siit, — ma tii teile turelit: tõmba puhust tutsre ja saada teil kutsre, kes põrguse küidäp, kui peralaud süidäp“. Sis kinda pist' suhu, tops käe omal puhu, tõmmas wällä orstiotsa, mihe pistiwe mõtsa kui liik ja si olli kik. Mis õppust siit saias, kui kõrwa walla aias? Nimeld seda, et üitski'i wõi teedä, mis om wahel ää, kui wiipääl jää. Ja et julgust ära kaote, wõit lõugu ka laote, kui muu asi ei awite, aga oia, et sul kennig' neid kinni ei sawite! H. Adamson.

Pärnu riimid.

II.

Et „meesta sõnast, härge sarwest,“ —
 Ei maha kisu seda arwest,
 Waid täidan oma lubamisi
 Ning jätkan Pärnu „nägemusi“.
 Kuu läinud sellest ajamerre,
 Mull' siinsed kihwtid imbund werre.
 Kas wõin weel teisa „kritiseeri“
 Kui ise kuulun nende leeri?
 Ma kõik teen kaasa lõbutunnid.
 Kus rahuldakse lihasunnid.
 Rong sõidab sisse — läh'me jaama
 Uut „Matsi“, ajalehti saama,
 Kuid rongi ootel „teeme silmi“
 Ja imestame talwe ilmi. . .
 Ka saatmas teda käime sinna,
 Sest seal näed ikka kogu linna:
 Näed Sirmann'isi ja Lewiin'a,
 Ei puudu sõdur, Kiwi Siina,
 Siin kooliplikad, lesed, noored
 Ja „kõögikaru“ poosid, toored. . .
 Kus minna õhtul — „Ideali“,
 „Illusiooni“, Paasi saali?
 Kuid — külm sealt peletab kõik wälja
 Ning üles otsid „Liuwälja“.
 End pühapäew kord „Endlass“ tiri
 Ja — otsas lõbu-nimekiri!
 Muist nähtusist: kuis asjad, komme
 Teen juttu pikemalt wast homme.

19. I 20.

J. Hõbelaisk.

Akkord okkupatsiooniegest paradüisist.

(Patukahjatus).

Juba mitu kuud olin teenistuseta ja toitsin ennast ainult wee ja tshekileiwaga. „Kapital“, mis klaweritundide andmisest järele jäi, ligines kiirelt nulli poole. Korteriperemees andis mulle head nõu — jalamaid wälja kolida ehk jälle wõlg ära maksta. Mitmed punktid keldritoa kontrahis jättis ta wälja, muu seas ka kütmise. Walgustusega oli lugu hullem. Päikese käest warastada ei saanud: aknad oliwad wastu puuriita. Tegin küll mõned õhugaugud riidale sisse, sellega peremehe kasu ka silmas pidades — nii tugewas riidas wõisiwad ju puud „mädanema“ minna.

Minu aga kade ei ole ja ligimest peab ka aitama. Ja ma katsusin teda ihust ja hingest, kui nägemata abiwaim aidata. Silmigi ei saanud mõnikord kinni, aga ma ei hoolinud iseeneest. Ja siis kui hädatöö tehtud, kui kasehalud lõbusasti priksudes ja praksudes minu toa ahjus „kuiwasiwad“, olin eneseseega täiesti rahul. Nüüd teadsin ma, et nad koledast mädanemise surmast päästetud oliwad.

Minu heategude peale waatamata, tuletas peremees ikka mulle meelde, et jaanuari esimesest juba weebruari ja märtsi kuude esimene ka mööda on. Rahustasin teda igakord sellega, et kalendrid halwasti kokku seatud. Palju, wäga palju trükiwigu neis on ja et ilma prillideta wõimata õiget kuupäewa leida. Ka katsusin siis peremeest kiita. Rääkisin, et tal eeskujuline kord majas walitseb, üür odaw on raske aja peale waatamata ja et mul wäga kahju tema majast lahkuda oleks.

Kõrd jälle peremehega nii aega wiites, ütles ta seda, mida uneski aimata ei wõinud, nimelt lubas ta mind uulitsale tõsta. Lõbu see uudis mulle ei walmistanud, kuid peale kukla sügamise ei osanud midagi teha.

Märtsikuu oli lõpul. Uulitsal sulas lumi, täites jalgteesid suure poriga. Lootus asus rindu poriajamisega ja uulitsapühkimisega mõnda marka teenida.

Õnn oli aga täiesti mulle selja pööranud. Waba uulitsapühkija kohta kuskil ei leidnud.

Lonkisin asjata päewad läbi uulitsail. Jalutamiseks walisin päikesepoolsed jalgteed. Inimesed oliwad wiisakamad kui peremees mu wastu. Ara aukartusega hoidsiwad kõrwale, tehes sellega ruumi mulle trotuaaril. Miks mõned käed tugewasti tasku toppisiwad mind nähes oli mulle arusaamata. Iga wastutulija waatas uuriwalt mulle otsa. Oletasin sellest, et ma neile meeldisin. Katsusin ka omale tähtsa mehe nägu ette teha, et nad mind mitte lihtsaks päewawargaks ei peaks, waid aru saaksiwad, et ma ka käruplaani joonistada oskan.

Miimika kontroleerimiseks walisin uulitsa weerennid ja porilombid ja nii liikusin tasa nagu suhkralaew mööda trotuaare, lastes soojendada kukalt kewadispäiksest.

Söögisalaali „Palast'i“ ees peatasin harilikult astusin akna ees olewale wõrele ja soojendasin alt köögist tulewa auruga jalgu. Kuri saatus oli mu saabaste tallad maapinnast isoleerimata jätnud. Roogade lõhn, mis ninna tungis pani kõhus soolikad karuselli mängima. Ma ootasin igatsusega maawärisemist. Siis wajuksin ühes wõrega alla kööki ja walmistaks kõhule sürpriisi. Las' tantsib siis siseministecrium — pole minu asi. Nüüd mängib ja laulab ta — las' siis tantsib.

Lugesin söökide nimekirja ja ootasin maawärisemist. Ootasin, lugesin nimekirja ja jälle ootasin. . .

Ükskord kui ma ühest suurest waataknast mööda läksin, nägin ma seal wälja pandud peeglist, et mu nägu täiesti kollane oli. Hüppasin rõõmu pärast wastu akent. Wiimati ometi sain teada, et eestlane olen. Peegel näitas, et tõesti ikka kollast tõugu olen. Et endine puna palgelt kadunud oli wäga häa. Olin nüüd kindel, et „punaseks“ mind ei peeta. Tuju paranes ja et igawus mitte liiga ei teeks lugesin postidelt kuulutusi, päewakäskusid, sunduslikka määrusi.

Aeg lendas kiirelt. Harjusin uulitsaeluga täiesti. Ühel päewal nägin oma head sõpra, kellega kauemat aega kokku puutunud ei olnud. Rõõmuga kiirendasin käiku ja pidasin teda kinni.

— „Tere Kusti!“ hüüdsin rõõmust wärisewa häälega ta seljataga.

Ta waatas üle õla tagasi ja sammus edasi ilma et oleks minu terwitust wastu wõtnud.

— „Kas ta mind siis tõesti ei tunne enam... Pole harjunud ehk habemega nägema . . . ka wõib olla“ — mõtlesin temale järele minnes.

— „Kas sa mind siis ei tunne, Kusti?“ küsisin ikka tema järel käies.

— „Was wollen sie haben?“

„Tohoo. See ei ole tema“ — arwasin weidi seisma jäädes ja waatasin uuesti teda.

— „Ei kõwerad jalad, see kõnnak . . . ja hää oli ka tema.“

Jooksin talle järele.

„Sind sie H-rr Jakobson?“

„Ja. Hunt was das?“

— „Aha — sehen sie . . . ich bin dein Freund Ferdi.“

— „Hier ist heraus, lassen sie fuss. Kakoi Freund. Ich habe nicht solche Freund.“

— „Mis sa tembutad, Kusti. Sina oled tõesti see, kelleks sind pidasin,“ ütlesin kindlasti, kõik see aeg teda uuriwalt waadates.

— „Was bedeute dass. Ich werstee niks. Sagen sie teitse tsunge.“

— „Misajast sa siis Saksa keelt räägid?“

— „Ah ke bei Teufel, tumme Karl. Soll ich rufen hein sutsmann?“

— „Jätame nali ja räägi nüüd, kus sa kogu aeg wiibisid.“

— „Possol wonn. . . hul'gaan. . . oder ein missuge. Tu muss auf to'leshaus legen, aber nicht iir in traase laufen.“

— „Sa oled päris tore pajats. Kuradi wõrukael, waat' missugust nalja oskad teha. Missuguse sõnaraamatu järele Saksa keelt õppisid, mis?“ naersin kõigest häälest.

— „Das is weinerei. Toppeltonnerwitter, ohne paas mein ruft sutsmann unt dann sie panimömm was ist pristawat pes pritsin.“

Ma naersin edasi.

Hoidsin kõhtu ja naersin, naersin ja silmist jooksis wesi.

Kui ta minema tahtis hakata, hoidsin teda kuuewarukast tagasi.

— „Kas oled mõni „tolmätsher“ kuskil komendantuuris wõi?“ küsisin Kustilt ja katsusin tõsist nägu teha.

— „Eks tulnud siis minu juurde koju. Mis sa uulitsal lärmad. Tead, missugune aeg — pealegi, kuidas sa wälja näed,“ ütles ta sosinal, „nüüd kao ja tule pärast lõunat minu poole — säääl räägin kõik. Elan Romanowi prospektil — säääl suures majas“, lisas ta ruttu ja läks.

— „Waata Kustast. Järje peal tähendab,“ harutasin waadates, kuidas ta keppe keerutes woorimehe troskasse kadus.

II.

— „Nii siis katsu õnne. Mina sain küll koha. Kui ta ehk ei taha wõtta, näita seda sedelit. Ehk aitab.“

— „Täna, Kusti, täna.“

Weel kord pigistasin ta kätt ukse wahel jumalaga jättes ja astusin uulitsale.

Tahtsin weel täna õpetaja juures ära käia ja sellepärast kiirendasin käiku.

Koorem plekk nõusid wenis uulitsal: Katsusin pange põhjast waadata, kas habe ikka mitte liiga suur ei ole. Woorimees waatas kahtlaselt ja tõstis piitsa. Sain aru, et ta mu õrna kohta tahtis kaunistada, „tätoweerida“ ja astusin tagasi. Mõtlesin: „Las' olla peale, habe — annab pealegi wanema inimese „fassongi“ wälja.

Sinna jõudes waatasin eeskojas ennast igast küljest peeglist. Palitu oli liiga lühikene ja ei suutnud katta kohti, mis tingimata warjatud pidiwad olema. Suur warwas ei meeldinud mulle sugugi sel näol, kuidas ta peeglist paistis. Käristasin palitu woodritl tüki ja mässisin ta sellesse. Nüüd oli ta rohkem üleliigse pilgu eest warjatud ja sulas saapa „wärwiga“ ühte.

Nägu. . .

Nägu oli niisugune, et kui ta mitte minu ei oleks olnud, siis tingimata oleks ma politsei kutsunud.

Mis teha! . . .

Koputasin uksele, kus seisis trükitud „õpetaja kõnetunnid 10—1 ja 4—6.“ Kui sisse astu

miseks keegi luba ei annud, piilusid ukse waltelt tuppa.

Tammepuust kirjutuslaua taga istus üks raswane herra rahulikult sigarit imedes ja midagi nagu lugedes. Kui ma sügawasti kumardades kaks korda „tere“ olin ütelnud, tegi ta ühe kastikese laual lahti ja ulatas mulle wiis penni. Ma tänasin ja rääkisin otsekohesest põhjusest, mille pärast „õpetaja herradega“ kokku tahtsin saada. Ta lükkas prillid nina otsale ja waatas uuriwalt mu otsa.

Kantselei oli pool pime ja ma tänasin õnne, et kõik mu ülikonna patud õpetajal näha ei olnud.

Wiimati wenitas ta tuimalt:

— „Kas olle warrem ka kooliõpetaja olnu?“

— „Oi ja“ ja waga nägu ette tehes rääkis palju temale siunates weneaegseid koola ja lõpetasin sõnadega:

— „Jaa. Siis oli teine aeg, sellepärast nii langesingi, et ei olnud wenemeelne. Kuid nüüd, nüüd on ometi aeg, kus wõib õitseda Eesti rahwa õnn. Koolid on jälle õpetajate asjatundlikuis kätes. Ainult Jumala abiga, ainult püha sõnaga wõib kaswada wooruline noorsugu — truu isamaale js keisrile. Olen ammu igatse nud tööd teha Jumala kasuks ja wälja heita niisugust roojust koolide programmist, nagu need teised õpeained, millega koormati kooli Wene ajal. Mind ei lastud seda teha, mind heideti kohalt. Kuid nüüd tunnen eneses jõudu uut ja tahaks kaswatada inimesi täis usku Jumalasse ja autundmist ülemate wastu. Õpetaja herrad, teie olete alati wastu tulnud meie wäiksele rahwale, olete meile rumalatele isaks olnud, hoolitsenud meie hea käekäigu eest. Õpetaja herra, nüüd tahan ma wäsimata tööd teha, et näidata, kuidas teie sulased oskawad hinnata teie tänulikku meelt. Ärge keelake seda mulle, õpetaja herra.“

Mu „jutlus“ mõjus.

Õpetaja mõtles, waatas mu wesiseid silmi ja ütles:

„Akka ma äi tunne täid.“

Ulatasin Kustaselt saadud sedeli.

Jäin põksuwa südamega ootama.

— „A, herr Jakobsen. . . Nja . . . dann . . . nu ja woib.“

Ta küsis minult isikutunnistust ja kirjutas midagi paberile, mille siis mulle ulatas.

Wärisewail kätel wõtsin kahe sõrme walehele paberi ja kumardasin maani.

— „Selle papiiri näitab ette Reegu wallamaijas. . . Ja siss wäl, kass täi ka moistam saksakeel?“

— „Wäga hästi. Olen küll lõpetanud neli klassi gümnasiumis, aga edasi harinud olen enast eksternina. Tunnistused on kahjuks kõik Wenemaal, peale passi.“

— „Wegga hea . . . no siss onnistaku sind Jummal ja antku jaudu.“

Õpetaja tõusis püsti ja sirutas kätt.

Kogelede palusin natukene awansi esialgseks elu sisseseadimiseks wõõras kohas.

Õpetajale see just meele järele ei olnud, kuid siiski ulatas ta tusaselt paarkümmend ober ostis.

Pidin rõõmu pärast ta paksu kaela suudlema. Mõtlesin aga, et see ei ole ehk wiisakuse tundemärk ja leppisin ainult sügawa kumardusega ja liigutatud peaaegu pisarateni sõnadega: „Tänan, õpetaja herrad.“

Taganedes astusin uksest wälja, et mitte näidata lubamata walgust püksipõhjas.

Pool jookstes ja „pupjeni“ wilistades läksin turule. Hõiskasin ja wõtsin seal saiaputkas kõhu armulauale.

Aleks Tammo.

Ü t l e s .

„Ei ole waja lendurite-kursustele minnagi,“ ütles politseinik, keda „Eestooniast“ joomingult protokollitegemise juures wälja wisati.

„See rikkus meie sehwti,“ ütlesid Juudid-Habicht ja Ko., kui salakauba-wagunid Läti piirli kinni peeti,

„Ka mina tahan karske olla,“ ütles jõodik, lehest karskuspüha kohta lugedes ja jõi weel wiimase samogonni-tilga kurku.

„Jook on küll, aga ei joowasta,“ ütles elanik, Ülemistjärwe wett juues.

„Keeluseadus pole weel walmis,“ ütles Koodi-Jaan ja andis uueks aastaks ametnikkudele piiritust.

„Pidu oli küll, aga widewikku polnud,“ ütles muuseumlane pidult tulles. Oswi.

S u h k u r .

Kui suhkur oli odaw — wõeti raha ja — ettetellimisi wastu ka, ja odaw suhkur tuli, müüdi maha, kuid seda ei saand — ettetellija!

Ta waene lootis ikka, küllap mehed kord ometi weel sõna peawad, kuid asjata, nii teatawad nüüd lehed, ja nemad ikka asja tunneward!

Kus seisnud on küll ettewõetud raha, mil hind siis mark, nüüd aga kaks ja pool, ei seda keegi teatada taha, ei tea ka, mis lõpp saab wiimaks lool.

Kuid üks on selge: hooletus ja laiskus a'ab inimese hinge kihama: kas oleme ju tõesti nõnda raiskus, et antud sõna, noh — ei kohusta?!

Dr. M i n a .

Rekwireerimise taudi ajal.

„Hei, semlak, kor sta omad luud-kondid siit 24 tunni jooksul, seda ruumi läheb walitsusel waja — siia tuleb Riia „düünawendade“ esitaja elama!“

Põhja-naba.

Oswi

Mul oli, peab ütleva, palju geograafilisi kogemusi. Kuus aastat koolis õppida pole naljasi, ja selle tõttu teadsin ma peast kõik linnad ja kohad, mis oma kaubandusliste ja diplomaatiliste iseäralduste poolest tähtsad. Ma võisin nimetada Saksamaa kaubalinne, isegi saare Waiksel ookeanil ja mul polnud kahtlust, et juhtuda võib mõni geograafiline nimetus, mille asukoht mulle teadmata.

Tõesti?

Jah, seda ei uskunud ma isegi. Ja oleks see olnud mõni väike linnakene Afrikas, kus mustad neegrid elavad ehk üleüldse kõrwaline saareke ilmanurgas, saareke, mis ainult oma kohwisaaduste ja pilliroo pärast tähelepanemisväärt!

Ma ei tahtnud seda uskuda. Koht, mida ma ei teadnud, oli — Põhjanaba!

See oli suur häbi minule.

Lugu oli see, et juhtusin kord tuttawa sõbraga uulitsal kokku. Ta oli üleni suures kasukas ja kandis rasket talimütsi, mis tõepoolest arwama pani: see mees läheb kusagile Põhjanabale eskimode juure.

„Noh, mis uudist,“ küsisin sõbralt.

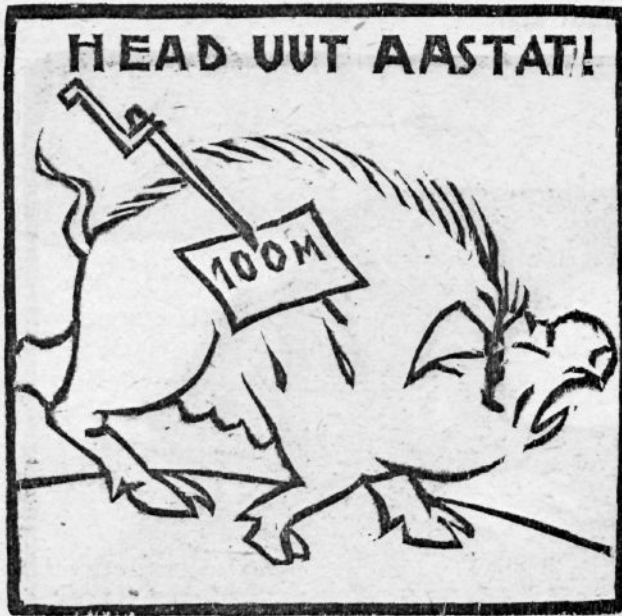
See waatas mulle naeratades näkku, näitas põhja poole (meie seisime parajasti Uuel turul) ja ütles:

„Mõtlesin Põhjanabale minna. Pole enam kaua seal käinud.“

„Mis? Põhjanabale? Olad sa siis enne seal ka olnud?“

„Mitu korda! Ma ei mäletagi õieti, kunas just esimest korda, aga igatahes on fakt, et seal väga külm on ja sellepärast ennast kasukatega peab warustama.“

„Ja, aga kuidas sa siis — mis mõtet on praegu Põhjanabale minna? Seal paugub praegu käre külm ja ma kujutan endale ette, kuidas eskimod endi urtsikutes külma pärast lõdisewad! Huhuu!“

Sõdurite Uue aasta kaart Tallinna miljonäridele.

(Fronidilt saadetud.)

„Nähtawasti ei saa sina minust õieti aru,“ heitis sõber mulle ette. „Ja kas sa tead õieti, kus Põhja-naba on?“

„Miks ei tea! Too aga mulle maa-kaart ja ma näitan sulle täpisealt, kus Põhja-naba asub!“

Juhtumisi oli sõbral taskuraamatus kaart, ja ma näitasin talle Põhja-naba.

„Wale! See ei ole see Põhja-naba! Arwad, et ilmas üksainus Põhja-naba on? Ei!“

Ma olin tõesti pettunud. Ent ma tuupisin aastate wiisi maadeteadust, andsin isegi õpetaja-eksami ära ja ka praegu on mul lootusi tähtsale kohale. Ja nüüd teeb minu oma sõber awalikuks, et ma maakaarti ei tunne ja et ka kaks Põhja-naba olemas on.

„Jätame,“ jatkas sõber, „selle naba, kus lähedal eskimod elawad. Aga mind ja ühtlasi ka sind huwitab see teine Põhja-naba. Tead, sõber, mina olen selle üles leidnud! Mina olen Kolumbus teine!“

Waatasin aukartuses Kolumbuse järeltulija peale.

„Tahad,“ ütles ta, „läheme sellele uuele Põhja-nabale? Mis? Oled nõus? No siis massi ennast tublisti tekkidesse ja kasukatesse, sest see on õige kaugel ja külmetamise eest hoidku jumal!“

Ma olin uudishimu pärast nõus. Mina kui tulewane maadeteaduse õpetaja tahtsin olla selle juures, kui uue ilma-kaare ülesleidja oma leitud kohale läheb.

„Mine nüüd koju, võta kaasa, mis sul võimalik, et sa mitte Põhja-nabalt külmanuna

tagasi ei tuleks. Mina aga lähen senni ja mu-
retsen pileti.“

„Pileti? Kas siis wäljamaa passi tarwis pole?“

„Haha! Missugust passi! Pilet maksab ju ainult kaheksa kunni wiis marka, ja sellega on Põhja-nabale reisimine kindlustatud.“

Ma kehtasin arusaamatult õlasid. Läksin aga siiski koju, pakkisin padjad, kasukad ja kindad kokku ja võtsin isegi tahmanud piirituse lambi kaasa.

Naine waatas seda tegewust kahtlaselt pealt:

„No kuhu sa nüüd lähed? Äkki tuleb mingisugune tuju ja kohe naise juurest minema?“

„Lähen Põhja-nabale.“

„Põhja-nabale! Sa oled hulluks läinud! Mis sa sinna otsid?“

„Ah taewake, ega ma ometi üksi pole. Me läheme sõbraga ühes. Inimene peab ju ometi maad-ilma tundma! Tead, — et ma olen maadeteaduse õpetaja.“

Olin asjade kokkukõitmisega walmis. Jät-
sin naisega jumalaga, võtsin weewoorimehe, ladusin kraami wankrile ja lasksin sõbra korteri juure sõita. Ise läksin üles (ta elas teisel korral.)

„Wõtsin pileti tulewaks nädalaks Põhja-nabale. Ega sa lähemalt ei tea, mis ette kantakse?“

„Ah mis nüüd eskimode haridusest rääkida. Mida nad ka ette kanda suudawad! Ja ega's neil seal teatrit pole ega . . . Mis? Mis sa waatad nii kokkunult?“

„Kuule, sõber, kas sa ikka tõesti —? Hahaha!“

Sõber naeris laia suuga.

„Tahtsid Põhja-nabale minna?“

„No jah, sa ise ütlesid ju! All ootab weewoorimees sooju kraamiga. Tarwis alla minna, muidu hakkab weel urisema kahl!“

„Kuule, kuule . . . Kas sa siis tõesti uskusid Põhja-naba? . . . Ma võtsin ju pileti tulewa nädali „Estoonia“ kontserdi jaoks.“

„Aga Põhja-naba? Uus Kolumbus?“

„Põhja-nabaks nimetatakse „Estoonia“ külma kontsertsaali. Ma arwasin, et sa seda teadsid! Jumal, eks näi ja wõi mõnikord teha!“

„No säh sulle rass! Mind, maadeteaduse õpetajat, tohid sa nõnda ninapidi wedada? See pole ilus?“

„Ei, see oli lihtsalt arusaamatus . . . Aga nüüd maksa woorimees wälja ja wii kraam koju tagasi . . . Säh, siin on pilet, maksab kaheksa marka. Tulewal neljapäewal, siis . . .“

Sellega lahkusin wihasel sõbra juurest. Neljapäewa õhtul läksime kontserdile, aga panime siiski endile kasukad selga. Läksime ju Põhja-nabale.

Nüüd wõin julgelt kas wõi kümme korda õpetaja-eksami ära anda, sest et mul Põhja-naba asjus palju rohkem teadmisi on.

Dialog

Nalja Märdi ja Kalja Pärdi wahel.

— Kule, külamiis! Pia kinni! Mis külä si om?

— Ab, sii wah? Si om siisama külä, mis sääd mäe pääd paistap.

— Ma näe seda esiki, aga ma taas teedä, mis nimi tal om?

— Miast nime sa teedä tahat, kas seda mis tal nüid om, wai sedä, mis tal ennembi olli?

— Sedä iki, mis tal nüid om.

— Temäl om nüid siisama nimi, mis tal ennembi olli.

— No, aga mis tal siis ennembi olli?

— Ennembi olli siisama, mis tal nüid om.

— Aga kelle külä ta sis om?

— Temä om peris me ende külä.

— No, kelle järgi ta loetes?

— Temä ei tõlgi õge kellegile järgi ja lugede ei ole tedä kah iki rohkemb, kui üitsainus külä.

— No, kes tal si peremiis om?

— Meil om egän peren mitu miist.

— Ei, noh! Ütleme: kes teil sii küläwanemb siis om?

— Me külän om kige wanemb sanna-Kadri; si om ütsmekümne aastane. Wanembet sellest ei tiia ollewet.

— Ah, noh! Sa'i saa iki jagu. . .

— Mis jagu ma saa, kui sa wiil midägi'i ole jaoten.

— No ma tahi teedä, kes teil si kige suuremb om.

— Kige suuremb om Pikk-Jüri, si om kuus jalga ja kaits wassa pikk ja jäme ku taari tõrike.

— Sul ei ole kah aru raasugi.

— Mis ei ole. Miul om oma arude kik olla: pastlal om kaits kablauru, ohjal om arude ja esi ole kah alt araline.

— No, kedä's te sis kige rohkem pelgäde?

— Ah, kedä me kige rohkemb pelgäme?

Kige rohkemb pelgäme me tõistre-Matsi koera. Si sunnik om irmus tige: saapa seerest salwap mädänu eng läbi ja naistel kisup kõrdi ändu, mis rägin taga.

— Ah, jutt! Ütle paremb, kes teil si kige wägewemb om?

— Kige wägewemb om Uibu-Andsu wana emmis. Si om Kuits raswa unik, et üttele laia kiudu kah sa ta mant ei lewwä.

— No kas sääl külän wiil mõni lollemb kah sinust om?

— Ei ole, pai weli, enne kui sia waest sinna tulet, sis saap üits.

— Ääd terwest sis!

— Ääd kirwest jah. Si kulup ärä puid lõhku ja agu raiu.

Hendrik Adamson.

Samagonka ringmäng.

„Kes pudelis, kes pudelis?
— Eesti Mats pudelis!
Mis nimi, mis nimi?
— Eesti Mats ta nimi! . . .
Olgu nimi, mis on nimi
tänapäew ta wälja ei saa!“

Kottis jookis.

„Miks last puu ees?“
 „Valitsus võitleb wiina joomise vastu!“

„Meie Mats“ nr. 51 alates maksab 2 marka.

Järgmine „Meie Mats“, nr. 52 ilmub laupäeval, 14. veebruaril.

Ilmub „Teaduse“ kirjastusel. Vast. toim. Gori-Tõnissor.

Trükitud sekwestreeritud B. Mäns'i trükikojas, Tallinnas